

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3ObdoG/1/2023
Identifikačné číslo spisu:	8320200325
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8320200325.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej, v spore žalobcu: DAK profi s. r. o., so sídlom Duchnovičova 2, Humenné, IČO: 45 845 581, zastúpený JUDr. Július Buček, advokát so sídlom Štefánikova 22, Humenné, proti žalovaným: 1/ JUDr. W. G., narodená X. V. XXXX, bytom Z. XXX, K., 2/ PODVIHORLATSKE PEKARNE A CUKRARNE a.s., so sídlom Mierova 34, Humenné, IČO: 30 414 253, žalovaní 1/ a 2/ zastúpení AK - JUDr. Vladimír Šatník s.r.o., so sídlom Mierová 2, Humenné, IČO: 55 501 613, 3/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, o zaplatenie 14 722,88 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 7Cb/12/2020, o dovolaní generálneho prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Humenné zo 4. októbra 2023 č. k. 7Cb/12/2020-335, takto

rozhodol:

I. Dovolanie generálneho prokurátora o d m i e t a.

II. Žalovaní 1/ a 2/ m a j ú voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

III. Žalovanému 3/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „okresný súd“) uznesením zo 16. januára 2023 č. k. 7Cb/12/2020-306 vydaným vyšším súdnym úradníkom vo výroku I. rozhodol, že žalovaní 2/ a 3/ sú povinní do troch dní od doručenia uznesenia nahradiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia v konaní pred súdom prvej inštancie vo výške 1 692,70 eura a ostatné trovy konania vo výške 291,39 eura, vo výroku II. rozhodol, že žalobca je povinný do troch dní od doručenia uznesenia nahradiť žalovanej 1/ trovy právneho zastúpenia v konaní pred súdom prvej inštancie a v odvolacom konaní spolu vo výške 1 940,27 eura, vo výroku III. rozhodol, že žalobca je povinný do troch dní od doručenia uznesenia nahradiť žalovanému 2/ trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní vo výške 117,72 eura a vo výroku IV. rozhodol, že

žalobca je povinný do troch dní od doručenia uznesenia nahradiť žalovanému 3/ trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní vo výške 117,72 eura.

2. Okresný súd vo vzťahu k výroku II. uznesenia (trovám právneho zastúpenia žalovanej 1/) uviedol, že súd vo veci rozhodol rozsudkom zo 7. decembra 2020 č. k. 7Cb/12/2020-150 tak, že konanie v časti o zaplatenie sumy 14 722,88 eura zastavil, žalobu vo zvyšnej časti voči žalovanej 1/ a žalovanému 3/ zamietol, žalovanému 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 12 269,06 eura od 26. februára 2020 do 25. septembra 2020 a žalobu vo zvyšnej časti voči žalovanému 2/ zamietol. O trovách konania okresný súd rozhodol tak, že žalovanej 1/ vo vzťahu k žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu a žalobcovi voči žalovaným 2/ a 3/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 66 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením. Na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 14. decembra 2021 č. k. 5Cob/19/2021-219 potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti voči žalovanému 3/ a o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti voči žalovanému 2/ a vo výrokoch o nároku na náhradu trov konania. Žalovaným 1/, 2/ a 3/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Žalovaná 1/ podaním doručeným súdu 2. februára 2022 vyčíslila trovy právneho zastúpenia pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom spolu vo výške 3 395,98 eura, a to za deväť úkonov právnej služby vrátane režijného paušálu. Okresný súd priznal žalovanej 1/ trovy právneho zastúpenia, za jeden úkon právnej služby vo výške 303,74 eura, a to za úkony:

- prevzatie a príprava právneho zastúpenia 2. apríla 2020,
- podanie vo veci samej - odpor proti platobnému rozkazu zo 7. apríla 2020,
- podanie vo veci samej - vyjadrenie žalovanej 1/ k vyjadreniu žalobcu z 18. júna 2020,
- za ďalšiu poradu alebo rokovanie s klientom kratšiu ako jedna hodina dňa 18. novembra 2020 1 - 151,87 eura,
- účasť na meritórnom pojednávaní na Okresnom súde Humenné dňa 7. decembra 2020,
- vyjadrenie po výzve súdu 13. apríla 2021 - 38,18 eura (keďže predmetom odvolacieho konania bolo len príslušenstvo istiny, suma úroku z omeškania 572,78 eura),
- spolu 1 405,01 eura s režijným paušálom za 5 úkonov za rok 2020 á 10,62 eura, a 1 úkon za rok 2021 á 11,63 eura, spolu 64,73 eura, celkom 1 469,74 eura + 20 % DPH = 1 763,69 eura.

2.2. Okresný súd ďalej žalovanej 1/ priznal trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní za úkony:

- ďalšia porada alebo rokovanie s klientom za každú skončenú hodinu dňa 22. februára 2021,
- vyjadrenie žalovanej 1/ k odvolaniu žalobcu z 26. februára 2021,
- vyjadrenie žalovanej 1/ k vyjadreniu žalobcu z 13. apríla 2021,
- suma 38,18 eura x 3 = 114,54 eura, 3 x režijný paušál á 10,87 eura, spolu 147,15 eura + 20 % DPH = celkom 176,58 eura
- celkom trovy prvoinštančného a odvolacieho konania v sume 1 940,27 eura.

3. Proti uzneseniu okresného súdu zo 16. januára 2023 č. k. 7Cb/12/2020-306 podal sťažnosť žalovaný 3/ a žalobca. Žalobca v sťažnosti namietal, že vyčíslenie trov právneho zastúpenia a ostatných trov konania žalovaných 1/ až 3/ proti žalobcovi je v rozpore so zákonom. Vo vzťahu k trovám právneho zastúpenia žalovanej 1/ namietal žalobca tarifnú hodnotu vecí, z ktorej súd vychádzal pri určovaní odmeny za jeden úkon právnej služby. Žalobca dňa 7. septembra 2020 rozšíril žalobu o úroky z omeškania a 19. októbra 2020 písomným podaním vzal žalobu v časti istiny vo výške 14 722,88 eura späť, a to na základe úhrady žalovanej 3/. Preto bol podľa žalobcu v rozpore so zákonom postup súdu, keď pri všetkých úkonoch právnej služby priznaných žalovanej 1/ vychádzal súd z tarifnej hodnoty 14 722,88 eura. Pri čiastočnom späťvzatí žaloby by sa suma, z ktorej sa vychádza pri určovaní výšky tarifnej odmeny, mala po späťvzatí pomerne znížiť.

4. Okresný súd uznesením zo 4. októbra 2023 č. k. 7Cb/12/2020-335 sťažnosť žalobcu z 2. marca 2023 a sťažnosť žalovaného 3/ zo 7. februára 2023 zamietol. Vo vzťahu k sťažnosti žalobcu okresný súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že o čiastočnom zastavení konania na základe späťvzatia žaloby bolo rozhodnuté až v rozsudku vo veci samej. Okresný súd zároveň poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 27. septembra 2018 sp. zn. IV. ÚS 202/2018, v ktorom

ústavný súd konštatoval, že za tarifnú hodnotu sa považuje výška peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby (začatí sporu). Teda podľa ústavného súdu je rozhodujúcim momentom pre určenie tarifnej hodnoty hodnota v okamihu začatia poskytovania právnej služby, a nie hodnota v čase vykonávania každého jednotlivého úkonu právnej služby. Ústavný súd dospel k záveru, že aj keď žalobca vzal žalobu čiastočne späť, odmena za všetky úkony právnej služby sa mala určiť na základe pôvodne žalovanej sumy. S poukazom na nález ústavného súdu, bol okresný súd toho názoru, že vyšší súdny úradník postupoval správne pri určení výšky odmeny za úkony právnej služby poskytovanej žalovanej 1/ a sťažnosť žalobcu bola podaná nedôvodne.

5. Proti uzneseniu Okresného súdu Humenné zo 4. októbra 2023 č. k. 7Cb/12/2020-335 v časti, v ktorej okresný súd zamietol sťažnosť žalobcu z 2. marca 2023 podal na základe podnetu žalobcu dovolanie generálny prokurátor. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

5.1. Generálny prokurátor v dovolaní uviedol, že napadnutým uznesením bola zamietnutá sťažnosť žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Humenné zo 16. januára 2023 č. k. 7Cb/12/2020-306, ktorým okresný súd žalobcovi vo výroku II. uložil povinnosť do troch dní od doručenia uznesenia nahradiť žalovanej 1/ trovy právneho zastúpenia pred súdom prvej inštancie a v odvolacom konaní vo výške 1 940,27 eura. Týmto rozhodnutím bolo podľa generálneho prokurátora porušené právo žalobcu na spravodlivý proces.

5.2. Okresný súd pri výške trov konania vychádzal z hodnoty predmetu konania v čase začatia poskytovania právnej služby. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že v priebehu konania (7. septembra 2020) žalobca rozšíril žalobu o úroky z omeškania a 19. októbra 2020 vzal žalobu v časti istiny vo výške 1 940,27 eura späť, a to na základe úhrady zo strany žalovaného 3/. Ak sa po začatí poskytovania právnych služieb zmení predmet právnej služby, je potrebné za okamih začatia poskytovania právnej služby považovať okamih vykonania úkonov právnej služby o zmenenom predmete právnej služby. Dňom späťvzatia istiny, t. j. 19. októbra 2020 sa podľa generálneho prokurátora mala tarifná hodnota veci posudzovať zo zúženého predmetu právnej služby, spočívajúcej už len v úrokoch z omeškania. Okresný súd preto nesprávne postupoval pri určení tarifnej hodnoty pri ďalšej porade klienta alebo rokovaní s klientom, kratšej ako hodina z 18. novembra 2020 a pri účasti na meritórnom pojednávaní na Okresnom súde Humenné 7. decembra 2020. Generálny prokurátor poukázal aj na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3MCdo/17/2020 a 3Cdo/214/2020.

5.3. Podľa generálneho prokurátora je splnená podmienka subsidiarity, keď žalobca nemá k dispozícii iný prostriedok nápravy. Odvolanie proti uzneseniu o sťažnosti nie je prípustné.

5.4. Splnená je aj podmienka proporcionality, keď proporcionality musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia a legitímnym cieľom zásahu. Vádu napadnutého uznesenia označil generálny prokurátor za fundamentálnu. Závažné pochybenie zo strany okresného súdu viedlo k vydaniu súdneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom. Postup súdu nerešpektujúci zmenu predmetu právnej služby je potrebné považovať za extrémne vybočenie z procesných pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania a súčasne predstavuje porušenie základného práva žalobcu na súdnu ochranu garantovanú čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konania podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Potreba jeho nápravy preto prevyšuje nad záujmom zachovania nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia a nad princípom právnej istoty.

6. K dovolaniu generálneho prokurátora doručil vyjadrenie žalobca, ktorý považuje dovolanie za dôvodné v celom rozsahu. Podľa žalobcu je v rozpore so zákonom postup súdu, ktorý pri všetkých úkonoch právnej služby priznaných žalovanej 1/ vychádzal z tarifnej hodnoty veci vo výške 14 722,88 eura a to bez ohľadu na čiastočné späťvzatie žaloby. Postupom okresného súdu preto podľa žalobcu prišlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

7. K dovolaniu generálneho prokurátora doručil vyjadrenie žalovaný 2/ a žalovaná 1/. Žalovaný 2/ vo vyjadrení uviedol, že z obsahu dovolania generálneho prokurátora vyplýva, že ním napáda uznesenie okresného súdu výlučne v tej časti, ktorá sa týka trov právneho zastúpenia žalovanej 1/. Závery napadnutého rozhodnutia sú podľa žalovaného 2/ zároveň v súlade s právnou úpravou obsiahnutou v §

10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a v súlade s nálezom ústavného súdu z 27. septembra 2018 sp. zn. IV. ÚS 202/2018. Žalovaná 1/ vo svojom vyjadrení uviedla, že dovolanie generálneho prokurátora považuje za nedôvodné, pričom rovnako ako žalovaný 2/ poukázala na znenie § 10 ods. 2 vyhlášky a závery nálezu ústavného súdu z 27. septembra 2018 sp. zn. IV. ÚS 202/2018. Žalovaná 1/ vo vyjadrení poukázala aj na skutočnosť, že o čiastočnom späťvzátí žaloby rozhodol súd v súlade s § 145 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) v rozsudku vo veci samej. Žalovaná 1/ najvyššiemu súdu navrhuje dovolanie generálneho prokurátora odmietnuť, prípadne zamietnuť.

8. Žalovaný 3/ sa k dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadril.

9. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že generálny prokurátor podal dovolanie včas (§ 461 CSP), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 464 CSP a § 443 CSP) a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok je potrebné odmietnuť.

10. Podľa § 458 ods. 1 CSP proti právoplatnému rozhodnutiu súdu je prípustné dovolanie generálneho prokurátora, ak to vyžaduje ochrana práv a túto ochranu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

11. Podľa § 458 ods. 2 CSP dovolanie generálneho prokurátora je prípustné iba za predpokladu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

12. Generálny prokurátor podal dovolanie proti uzneseniu Okresného súdu Humenné zo 4. októbra 2023 č. k. 7Cb/12/2020-335, v časti, ktorou okresný súd zamietol sťažnosť žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Humenné vydanému vyšším súdnym úradníkom zo 16. januára 2023 č. k. 7Cb/12/2020-306. Sťažnosť podal žalobca proti všetkým výrokom uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom, a to z dôvodu, že vyčíslenie trov právneho zastúpenia a ostatných trov konania priznaných žalovaným 1/ až 3/ proti žalobcovi považoval za nesprávne a zároveň namietal rozhodnutie v časti vyčíslenia trov konania žalobcu, na ktorých náhradu boli zaviazaní žalovaní 2/ a 3/. Keďže generálny prokurátor uviedol, že dovolanie podáva proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým bola sťažnosť žalobcu (voči všetkým výrokom uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom) zamietnutá, najvyšší súd dovolanie generálneho prokurátora v súlade s § 463 CSP doručil žalobcovi a súčasne aj žalovaným 1/ až 3/ na vyjadrenie. Z obsahu odôvodnenia dovolania generálneho prokurátora ale vyplýva, že generálny prokurátor namieta výlučne závery týkajúce sa trov právneho zastúpenia priznaných žalovanej 1/. K trovám konania žalovaných 2/ a 3/ a rovnako k trovám konania žalobcu nie je v dovolaní generálneho prokurátora obsiahnutá žiadna argumentácia. Preto aj keď generálny prokurátor označil, že napáda uznesenie okresného súdu v časti, ktorou bola zamietnutá sťažnosť žalobcu, najvyšší súd síce konal so všetkými žalovanými (doručil im dovolanie generálneho prokurátora na vyjadrenie), v samotnom rozhodnutí bude ale potrebné vysporiadať sa len so závermi týkajúcimi sa trov právneho zastúpenia žalovanej 1/.

13. Prípustnosť dovolania generálneho prokurátora je podmienená zásadami subsidiarity a proporcionality (§ 458 ods. 1 a 2 CSP), ako aj procesnou aktivitou sporovej strany v podobe podnetu na dovolanie generálneho prokurátora (§ 458 ods. 3 CSP).

14. Najvyšší súd pri otázke prípustnosti dovolania generálneho prokurátora poukazuje aj na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v zmysle záverov ktorej, princíp právnej istoty, ktorý okrem iného vyžaduje, aby v prípade, keď súdy rozhodnú vo veci s konečnou platnosťou, ich rozhodnutie nebolo viac spochybňované, neumožňuje účastníkom konania, aby sa dožadovali obnovy

konania iba z dôvodu opätovného prejednávania a nového rozhodnutia veci. Samotná možnosť existencie dvoch názorov nie je dôvodom pre opätovné preskúmanie veci. Odklon od tohto princípu je odôvodnený iba v prípadoch, keď sa vyskytnú okolnosti podstatného a naliehavého charakteru (Giuran proti Rumunsku, č. 24360/04, ods. 28 - 32). Preskúmanie právoplatných a záväzných rozhodnutí nemôže byť považované za maskované odvolanie a princíp právnej istoty môže byť daný bokom iba za účelom zaistenia opravy základných vád alebo justičných omylov (napríklad Ryabykh proti Rusku, č. 52854/99, ods. 52). Uvedené závery Európsky súd pre ľudské práva aplikoval aj vo veciach PSMA, spol. s r.o. proti Slovenskej republike, č. 42533/11, COMPCAR, s. r. o. proti Slovenskej republike, č. 25132/13 a DRAFT-OVA, a. s. proti Slovenskej republike, č. 72493/10. Vo veci COMPCAR, s. r. o. proti Slovenskej republike Európsky súd pre ľudské práva prijal záver, že vada pri právnom posúdení veci, ktorej sa dopustili sudy nižšieho stupňa, ktorá mala byť napravená z dôvodu jednotnosti, nepredstavovala okolnosti podstatného a naliehavého charakteru, závažnú vadu alebo justičný omyl, ktorý by bol viac ako len samotná existencia dvoch názorov na vec a že by nepredstavovala maskované odvolanie.

15. Princíp proporcionality, vyjadrený v ustanovení § 458 ods. 2 CSP, vychádza z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá pripúšťa zásah do konečného súdneho rozhodnutia ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady res iudicata, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy fundamentálnej vady, resp. chyby. Inými slovami, zásah (zrušenie alebo zmena konečného súdneho rozhodnutia) musí byť legálny (spôsobom ustanoveným zákonom), musí byť legitímny (legitimita je daná potrebou nápravy fundamentálnej chyby) a musí byť proporcionálny. Proporcionálnosť musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia (na jednej strane) a legitímnym cieľom zásahu (na strane druhej) (uznesenie najvyššieho súdu z 30. septembra 2021 sp. zn. 2ObdoG/1/2021).

16. K inštitútu dovolania generálneho prokurátora podľa § 458 a nasl. CSP je nevyhnutné pristupovať reštriktívne, aj pokiaľ ide o posudzovanie prípustnosti tohto mimoriadneho prostriedku, a to aj vtedy, ak smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému CSP nepripúšťa iný opravný prostriedok (či už riadny alebo mimoriadny) (uznesenie najvyššieho súdu z 25. februára 2021 sp. zn. 5ObdoG/1/2020).

17. Vo vzťahu k zásade subsidiarity ústavný súd vo viacerých rozhodnutiach o sťažnostiach proti rozhodnutiam všeobecných súdov, vydaným do 30. júna 2016, vyjadril záver, podľa ktorého ochrana poskytovaná mimoriadnym opravným prostriedkom subjektu odlišného od účastníka konania (strany sporu) je prípustná len subsidiárne, t. j. len vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (najmä podaním niektorého z opravných prostriedkov, vrátane mimoriadnych opravných prostriedkov) alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii, prípadne boli tu objektívne prekážky, ktoré jej znemožnili ich využitie (viď sp. zn. III. ÚS 331/2006, IV. ÚS 265/2014 a IV. ÚS 129/2013). Rozdielne rozhodovanie ústavného súdu - vo vzťahu k mimoriadnemu opravnému prostriedku subjektu odlišného od účastníka konania - bolo zjednotené stanoviskom pléna ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 3/2015, z ktorého vyplýva nasledovný právny záver: Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. K rovnakému právnomu záveru dospel aj najvyšší súd v prijatom stanovisku R 94/2015, z ktorého vyplýva nasledovné: Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potencionálne spôsobilé priviesť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie je treba odmietnuť.

18. Stanoviská najvyššieho súdu R 94/2015, ako aj pléna ústavného súdu sp. zn. PL ÚS 3/2015 sú aktuálne aj po nadobudnutí účinnosti (dňom 1. júla 2016) novej právnej úpravy obsiahnutej v Civilnom sporovom poriadku. Nie je známy žiadny dôvod, prečo by predmetné právne závery, týkajúce sa zásady subsidiarity, ku ktorým do 30. júna 2016 - vo vzťahu k mimoriadnemu dovolaniu (ust. § 243e až § 243j OSP) - dospela judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ústavného súdu a najvyššieho súdu, sa neuplatňovali aj vo vzťahu k dovolaniu generálneho prokurátora, upravenému v ust. § 458 až § 465 CSP, účinného od 1. júla 2016

19. V posudzovanej veci je zásada subsidiarity naplnená, keď zákonná úprava proti rozhodnutiu okresného súdu o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o výške trov konania nepripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 CSP).

20. Vo vzťahu k zásade proporcionality a zároveň za účelom zistenia splnenia predpokladov prípustnosti dovolania generálneho prokurátora v zmysle § 458 ods. 2 CSP sa najvyšší súd zameral na posúdenie otázky, či v rozhodovanej veci je možné zo strany okresného súdu konštatovať pochybenie, ktoré by bolo možné charakterizovať ako svojvoľnosť alebo neudržateľnosť v napádaných právnych záveroch a pre ktoré potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti nad princípom právnej istoty.

21. Generálny prokurátor v dovolaní uviedol, že vo vzťahu k trovám právneho zastúpenia žalovanej 1/ vychádzal okresný súd z nesprávneho právneho názoru pri určení tarifnej hodnoty veci pri dvoch úkonoch - ďalšia porada klienta alebo rokovanie s klientom kratšie ako hodina z 18. novembra 2020 a účasť na meritórnom pojednávaní na Okresnom súde Humenné 7. decembra 2020. Pri týchto úkonoch už mal okresný súd podľa generálneho prokurátora vychádzať zo zúženého predmetu právnej služby, a to na základe čiastočného späťvzatia žaloby uskutočneného žalobcom 19. októbra 2020. Generálny prokurátor pritom poukázal na závery rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3MCdo/17/2020 a 3Cdo/214/2020 (správne má byť sp. zn. 3MCdo/17/2010 a 3Cdo/214/2010).

22. Najvyšší súd po oboznámení sa s argumentáciou generálneho prokurátora, ako aj s rozhodnutiami, na ktoré generálny prokurátor v dovolaní poukázal a súčasne s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu a ústavného súdu súvisiacou s predmetnou právnou otázkou konštatuje, že nezistil pochybenie, ktoré by opodstatňovalo zásah najvyššieho súdu vo forme vyslovenia prípustnosti dovolania generálneho prokurátora, a to aj s poukazom na zásadu proporcionality.

23. Pokiaľ generálny prokurátor na podporu svojich právnych záverov poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3MCdo/17/2010 a 3Cdo/214/2010, uvedené rozhodnutia neriešili otázku výkladu § 10 ods. 2 vyhlášky v tom smere, či sa má po čiastočnom späťvzatí žaloby posudzovať výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, vždy k momentu poskytnutia právnej služby, teda po zúžení predmetu konania v rozsahu zúženého predmetu konania, ale riešili intertemporálne otázky aplikácie novely vyhlášky. S uvedeným záverom sa stotožnil aj ústavný súd v náleze z 29. marca 2023 sp. zn. III. ÚS 707/2021, v ktorého odôvodnení uviedol, že v rozhodnutí č. k. 3MCdo/17/2010 síce najvyšší súd vyslovil, že „pre účely určenia výšky odmeny advokáta za ním poskytnutú právnu službu je rozhodujúci moment vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby teda nie moment kedy advokát začal poskytovať právne služby“, ale iba v rámci rozhodovania o tom, či pri zmene vyhlášky (s účinnosťou od 1. júna 2009) sa má tarifná hodnota posudzovať podľa pôvodného právneho predpisu alebo v novom znení, keďže odvolacie konanie začalo tesne pred nadobudnutím účinnosti novely vyhlášky, teda išlo o posúdenie intertemporálnych otázok.

24. Ústavný súd v citovanom náleze z 29. marca 2023 sp. zn. III. ÚS 707/2021 zároveň posudzoval rovnakú právnu otázku zmeny tarifnej hodnoty veci pri zmene predmetu súdneho konania, kde okresný súd pri určení odmeny advokáta protistrany vychádzal z rôznych tarifných hodnôt veci v čase vykonania jednotlivých úkonov právnej služby, pričom dospel k záveru, že okresný súd nepostupoval v súlade s relevantnou právnou normou. Okresný súd svoj právny názor, že v prípade zmeny predmetu

súdneho konania sa mení aj tarifná hodnota pre výpočet odmeny advokáta za ten-ktorý úkon právnej služby, podľa ústavného súdu nedostatočne odôvodnil iba odkazmi na rozhodnutia iných súdov, ktoré ale rozhodovali v odlišných skutkových okolnostiach.

25. Najvyšší súd zároveň poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu z 12. októbra 2011 sp. zn. 3MOBdo/6/2010, v ktorom najvyšší súd rozhodoval o mimoriadnom dovolaní uplatnenom generálnym prokurátorom a vzhľadom na jeho dôvodnosť zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu o trovách konania tak, že žalobcovi proti žalovanému priznal trovy konania vypočítané z hodnoty peňažnej pohľadávky určenej pri začatí poskytovania právnej služby aj napriek následným čiastočným späťvzatiám žaloby z dôvodu úhrady dlžnej pohľadávky zo strany žalovaného. Najvyšší súd tak rovnako ako ústavný súd vo vyššie citovanom náleze konštatoval, že okresný súd nesprávne posúdil základ pre určenie odmeny.

26. Okresný súd vo svojom rozhodnutí napadnutom dovolaním generálneho prokurátora zároveň poukázal na nález ústavného súdu z 27. septembra 2018 sp. zn. IV. ÚS 202/2018, v ktorom ústavný súd rovnako uviedol, že z §10 ods. 2 vyhlášky vyplýva, že za tarifnú hodnotu sa považuje výška peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby. Teda rozhodujúcim momentom pre určenie tarifnej hodnoty je hodnota v okamihu začatia poskytovania právnej služby, a nie hodnota predmetu poskytnutia právnej služby v čase (dobe) vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby.

27. Najvyšší súd preto konštatuje, že rozhodnutia, na ktoré poukázal vo svojom dovolaní generálny prokurátor, nesúvisia s tu napádaným právnym záverom. Okresný súd práve naopak svojím rozhodnutím rešpektoval doterajšiu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu a ústavného súdu v predmetnej právnej otázke.

28. Dovolanie generálneho prokurátora nemá slúžiť na odstraňovanie konkurencie dvoch právnych názorov. O to viac dovolanie generálneho prokurátora nemôže byť prípustné, ak existencia dvoch rozdielnych právnych názorov v rozhodovacej praxi nebola vôbec zistená a napádaný právny názor je v súlade s doterajšiu rozhodovacou praxou. Najvyšší súd poukazuje aj na znenie samotného § 10 ods. 2 vyhlášky, z ktorého gramatického výkladu jednoznačne vyplýva záver prijatý okresným súdom.

29. Najvyšší súd na záver považuje za potrebné zdôrazniť okolnosti preskúmvanej veci. Generálny prokurátor napáda záver súdu o výške tarifnej hodnoty za právne úkony uskutočnené v čase, kedy súd ešte o zastavení konaní na základe čiastočného späťvzatia žaloby nerozhodol, keďže tak mohol učiniť až v rozhodnutí vo veci samej (§ 145 ods. 2 veta druhá CSP). Úkony právnej služby, pri ktorých bola podľa generálneho prokurátora nesprávne určená tarifná hodnota boli vykonané 18. novembra 2020 a 7. decembra 2020, pričom okresný súd konanie v časti o zaplatenie zastavil rozsudkom zo 7. decembra 2020 č. k. 7Cb/12/2020-150. Generálny prokurátor tak podaným dovolaním neotvára otázku tarifnej hodnoty veci po čiastočnom zastavení konania okresným súdom na základe späťvzatia žaloby (zastavenie konania v súlade s § 146 ods. 1 a 2 CSP vzhľadom na konkrétne okolnosti veci nie je vždy automatické), ale ešte pred jeho zastavením, pričom najvyšší súd dospel k záveru, že okresný súd sa v tomto prípade vzhľadom na doterajšiu rozhodovaciu prax svojvoľnosti alebo neudržateľnosti právnych záverov nedopustil.

30. Najvyšší súd sa v tomto rozhodnutí musel venovať primárne prípustnosti dovolania generálneho prokurátora, ktoré vzhľadom na svoju povahu mimoriadneho opravného prostriedku uplatňovaného iným subjektom než sporovou stranou, najvyššiemu súdu neumožňuje automaticky sa zaoberať správnosťou napádaného právneho posúdenia veci. Najvyšší súd preto týmto rozhodnutím nevylučuje (a ani nemôže vylúčiť) právny názor týkajúci sa posudzovania zúženía tarifnej hodnoty po rozhodnutí súdu o čiastočnom zastavení konania na základe späťvzatia žaloby (teda týkajúci sa inej skutkovej situácie, než aká nastala v tu preskúmvanej veci), pri ktorom by súd vychádzal z hodnoty zúženého predmetu konania po čiastočnom zastavení konania. K uvedenému je možné poukázať obdobne aj na nález ústavného súdu zo 16. júna 2020 sp. zn. III. ÚS 144/2020 (týkajúci sa tarifnej hodnoty vo vzťahu len k

časti rozhodnutia napadnutého sťažnosťou účastníkom exekučného konania) a nález ústavného súdu z 19. novembra 2019 sp. zn. I. ÚS 146/2019 (týkajúci sa tarifnej hodnoty vo vzťahu len k časti rozhodnutia napadnutého odvolaním).

31. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd nezistil porušenie práva na spravodlivý proces žalobcu, ani vadu, ktorá by mala za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a to navyše v miere, kedy by zrušenie rozhodnutia prevyšovalo nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

32. Najvyšší súd preto dovolanie generálneho prokurátora odmietol podľa § 447 písm. c) CSP (v spojení s § 464 CSP) ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie generálneho prokurátora prípustné.

33. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP (v spojení s § 464 CSP) a § 255 ods. 1 CSP. S prihliadnutím na § 261 CSP vzhľadom na procesný úspech žalovaných najvyšší súd uložil žalobcovi ako iniciátorovi tohto dovolacieho konania povinnosť nahradiť im trovy dovolacieho konania. Žalovanému 3/ najvyšší súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, keďže mu žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli.

34. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.